

Kuruksétra története

Kuruksétra meghatározó szerepet játszott India ősi történelmében és kultúrájában. Nemcsak az egyik legkorábbi emberi civilizáció bölcsőjének, hanem egyenesen a teremtés középpontjának is tekintik a vidék egyik elnevezése Istenföldje (Brahmavarta).

Évszázadokon át a lelki műveltség fellegvárának, a spirituális és vallási élet egyik központjának számított, mely köré az ősi India szakrális kultúrája szövődött. Itt zajlott a Mahábhárata eposzban megénekelte nagy csata, de innen származtatják a Puránák és a Mahábhárata megszővegezését is. Itt alkotott Pánini, a szanszkrt nyelvten legendás szakértője, valamint Bána, a jeles költő. Az utolsó hindu nagykirály, Harsavardhan Kuruksétrát tette meg székhelyéül, s a vidék számos forrongás, viaskodás és történelmi fordulóponthelye volt. A baktriaiak, pártusok, hunok, a kusánok, majd a mogulok és az angolok követték egymást a hódítók sorában, mely nyomot hagyva maguk után a történelem menetében. Harsa, a drámaíró király uralkodása idején (AD VII. század) látogatott ide Hszüan Cang kínai utazó, aki megemlékezett a vidék gazdagságáról, a templomok sokaságáról és a közelben álló, Buddha ereklyéit rejtő sztúpákról. Majd egész India évszázadokra a muszlim hódítók hatalmába került. Aurangzeb (1658-1707) idején adót szedtek az ide zárandokoló hinduktól, 1850 óta pedig angol uralom alá került Kuruksétra. India 1949 óta független köztársaság, Kuruksétra pedig az 1966-ban közigazgatási átszervezés nyomán alakult Haryana állam egyik járási székhelye. Kuruksétra nemcsak politikailag, hanem kulturális és vallási szempontból is komoly tekintélyt képviselt. Ellátogatott ide Buddha, és Sankarácsárja, a nagy filozófus is, továbbá mind a tíz szikh guru, s a közelben áll a jeles perza szúfi szent, Csheli sejk márvány síremléke. A hely szentsége több forrásból táplálkozik. A Rg-véda, a Satapatha-bráhmaņa, a Dzsabali-upanisad, a Puránák, a Bhagavad-gítá s a Mahábhárta is az erény földjének nevezi Kuruksétrát. Az íráskor szerint ez a vidék az ősi látnok bölcsék és a félistenek hajléka. Kuruksétra szűkebb vidéke majd nyolcvan négyzetkilométeres területet ölel föl, ahol számos szent zárandokhely, szakrális emlékhely található. A tágabb szent körzet vagy százhatvan kilométerre terjed a Szaraszvatí és a Jamuná folyam között, Delhitől északnyugat felé. A vidék fontosságát nemcsak a szent iratok hangsúlyozzák, de a zárandoklatok évezredek tradíciója is alátámasztja. Naponta zárandokok tömegei keresik fel Kuruksétrát, a legnevezetesebb esemény azonban a négy-öt évenként bekövetkező napfogyatkozás alkalmát kísérő zárandoklat, melynek alkalmával akár ötmillió látogató is érkezik. Nyolc-tíz négyzetkilométernyi területet különítettek el a látogatók fogadására, ahol tilos az építkezés, és biztosítják az alapvető kommunális ellátást a zárandokok számára. A Manu-szanhita szerint Kuruksétra lakóinak nyomdokait érdemes követni, a Mahábhárata pedig állítja, az itt lakók valósággal a mennyekben élnek, sőt, az is áldás, ha valakire a vidék pora reá száll. Kuruksétra egész környéke szent földnek számít. A szent hagyomány szerint az ide látogató zárandok, vagy aki megfürdik bármely itteni tóban, aki akár csak rövid ideig is itt tartózkodik, avagy itt hagyja el testét, halála után egyenesen a mennybe jut. Kuruksétra nevének kiejtése is erényes cselekedetnek számít, s aki itt adományoz, annak ajándéka tizenhárom napon át naponta tizenháromszoros áldást hoz reá. A környék további elnevezései: Ötmedence (Szamantapanycsaka), a Parasurám által legyőzött katonák öt medencében felfogott vérenek emlékére, továbbá Bhrgu bölcs áldozóhelye (Bhrgu-ksétra), Brahmá öt áldozóhelye közül a legfőbb (Uttara-védi, vagy Brahmá-védi), illetve a Vallás mezeje (Dharma-ksétra). Legismertebb elnevezése azonban Kuru-mező (Kuruksétra). Ennek az elnevezésnek a történetét a szent hagyomány említi. Kuru király története Kuru király a szent Szaraszvatí folyam partját választotta áldozata színhelyéül. A nyolc erény megszerzése végett arany ekét készíttetett, kölcsönkérte Siva bikáját és Jama bivalyát és szántani kezdett. Indra, a mennyek királya megkérdezte tőle: - Ugyan mit csinálsz errefelé? - Fölszántom a földet, hogy megteremjen benne a nyolc erény, a mértékletesség, az igazságosság, a megbocsátás, kegyesség, tisztaság, nagylelkűség, jóga-gyakorlás és önmegtartóztatás. - S honnan veszed a nyolc erény magját? - Az bizony már a birtokomban van! Indra nevetve távozott, ám néhány nap elteltével Visnu jelent meg a királynak, s ugyanazt tudakolta, vajon mit csinál? - Fölszántom a földet, hogy megteremjen benne a nyolc erény, a mértékletesség, az igazságosság, a megbocsátás, kegyesség, tisztaság, nagylelkűség, jóga-gyakorlás és önmegtartóztatás. - S honnan veszed a nyolc erény magját? - Az bizony már a birtokomban van! - Add nekem a magokat, majd én elvetem néked! Ekkor Kuru király kinyújtotta jobb karját, amit Visnu harci diszkosza ezer darabra szabdalt, ez lett a vetőmag. A király bal karját, lábait, végül fejét is Visnúnak ajánlotta vetőmag gyanánt. Visnu elégedett volt a király áldozatosságával, s megáldotta őt, akárcsak a visszatérő Indra. Kuru király két áldást kért Indrától, egyrészt azt, hogy ez a vidék örök időkre szent hely legyen, s viselje az ő nevét, másrészt azt, hogy aki itt meghal, bűneitől függetlenül a mennyekbe jusson. Kuru király tehát vagyonával és áldozatosságával alapozta meg a vallás gyakorlását, de nem a szent hely tekintélyét, mert Kuruksétra már ősidőktől fogva zárandokhelynek, a vallásgyakorlás színhelyének számított, sőt, a szent hagyomány egyenesen a földgolyó teremtésével hozza összefüggésbe Kuruksétrát. Az itt zajlott csata feltételezett időpontja i.e. 3150, Kuru király pedig az ezt megelőző 16. generációban élt. Átlagosan 20 évi uralkodást számítva ez közel 320 esztendő jelent, tehát Kuru uralkodása i.e. 3500 tájára tehető. Kuruksétra folyói és erdei zárandokhelyeken a szent folyók a lélek tisztulását segítik, az erdők pedig a meditáló remetéknek, szent embereknek nyújtottak otthont. Kuruksétra gazdag természete vizekben és erdőkben bővelkedik. A Vámana-purána felsorolja a járás szent folyóit és erdeit. A folyók: 1. Szaraszvatí vízéből a Védák legendás folyója, ma időszakos vízfolyás Kuruksétra vidékén. A Szaraszvatit dicsőíti a Rg-véda fohásza: Vezess bennünket, Szaszvatí a dicső kincshez, ne tagadd meg tőlünk tejedet, ne üzz el bennünket onnan. ; 2. Baitarani, vagy Vaitarini átjárhatatlan, nem tévesztendő össze az alvilág sebes, forró vérfolyamával, amin keresztül a bűnösök alábuknak; 3. Apga víz-folyás, folyó víz ; 4. Madhuszrava mézöntő, szent hely Prthudaka közelében, az itt vett fürdő ezer téhen adományozásának erényével ér föl; 5. Kausikí vizes, Agasztaja nevelt itt lótuszvirágokat, amiket egyszer Indra, Bhrgu, Vasiztha és mások eloroztak, illetve Visvámitra vezeklőhelyének tekintik, másutt a Gómati-folyóval azonosítják; 6.

Drasadvatí köves, sziklás, a Rg-védában is említett Himálájai eredetű folyó, Brahmávarta délkeleti határa, a Szaraszvatí egyik mellékfolyója, a mai Chautang vagy Csitrang; 7. Hiranvati aranyos a kilenc legfontosabb szent folyó egyike, egyes források szerint azonos a Gandakí folyóval; 8. Ganga Mandalni és 9. Vaszu édes, áldásos. Kuruksétra erdei pedig az alábbiak: 1. Kamjakvana; 2. Aditivana; 3. Vjászavana; 4. Phalakivana; 5. Szúrjavana; 6. Madhuvana és 7. Szitavana. Kuruksétra négy szögletét az alábbi jóindulatú védőszellemek, jaksák őrzik: Tarantuk, Arantik, Kapila és Macsakruk jakska.

Zarándok állomások1. Kuruksétra legfőbb zarándokállomása a Brahmászár-tó, vagy Kuruksétrai-tó. Mintegy 1200 méter hosszú és fele olyan széles, egy kisebb, és egy nagyobbacska szigettel a közepén. A kisebb szigetet híd köti össze a nagy múltra visszatekintő Sravannáth Math-tal, a nevezetes aszkéta-kolostorral. Egy másik híd vezet a Mughalpura nevezetű nagyobbik szigetre, ahol Aurangzeb császár kiskastélyának romjait feltételezik. Fegyveresei itt szedték a zarándok-vámat, egy rúpiát azoktól, akik edénnyel merítettek a vízből, és öt rúpiát azoktól, akik fürdőt akartak venni. Az adószabályok megsértőit megbüntették, vagy akár közéjük is lőttek. A tó környékét 1850-ben rendezték, majd a legújabb időkben Haryana állam kormányzata gondozza. Templomok, zarándokszállások és iskolák szegélyezik észak felől. Itt áll a Baba Kali Kamli wala zarándokszállás, a Birla-féle Gíta-templom és a bengáli Gaudíja-math temploma, valamint a Gíta-bhavan és a Dzsairam iskola. A medence északnyugati sarkában egy szikh emlékhely áll, mert Guru Nanaktól kezdve Guru Gobind Szing-gel bezárólag a szikh tanítók is ellátogattak Kuruksétrára. A hindu és a szikh zarándokok egymás szent helyeit is nagy tisztelettel keresik fel.2. A Csandra-kúpa (Hold-kút) a nagyobbik szigeten található, s Kuruksétra négy szent kútjának egyike. A kút mellett szentély áll, s a hagyomány szerint Judhisthira a csata után itt állítottatott győzelmi emlékoszlopot, aminek ma már nyoma sincs. A zarándokok ezért itt titokban helyezik el adományait.3. A Szannahita-tó (Összesereglett-tó) jóval kisebb, mintegy 500x150 méter kiterjedésű. A napfogyatkozás idején a zarándokok elsőként ezt a tavacsát keresik föl, mert úgy tartják, ilyenkor az összes zarándokhely ide sereglik össze innen a tó neve. Aki ilyenkor vesz fürdőt, és ételáldozatot (sráddha) mutat be eltávozott rokonainak, az ezer lóáldozat áldásos eredményeit tudhatja magáénak. A vasútállomástól mintegy két kilométernyire fekszik, s Visnu állandó tartózkodási helyének tekintik. Az itt álló egyik templomot Dhruva-Nárájannak szentelték, s Visnu, Dhruva, Hanumán és Durgá kegyszobrait imádják, a másik templomot pedig Laksmi-Nárájannak szentelték. Két zarándokszállás és további két templom áll itt, az egyikben Krsna tanítja Ardzsunát, a másikat pedig Sívának szentelték.4. A Szhánésvar-tó a Szhánésvar Siva-templom előtt álló tavacska, melynek megszentelt vize hajdanán Bana király lepráját is kikúrálta. A háborúság előtt a Pándavák e tó partján hódoltak Sívának, aki áldását adta a győzelmükre. Krsna is e templom közelében fohászzkodott a Pándavák győzelméért. A tavacska a róla elnevezett Thanészar település közelében fekszik.5. Kamala-nábhi (Lótusz-köldök) tavacska szintén Thanészar városához közel fekszik. Úgy tartják, Brahmá, az univerzum mérnöke itt született a Visnu köldökéből kihajtó lótuszvirág kelyhében. A parton álló templomot Brahmának és Visnunak szentelték. 6. Kuruksétrai-tótól öt kilométerre fekszik a Bhísma-kund (Bhísma-tava) vagy Ban Ganga, ahol a csatát követően Bhísma feküdt a testébe fúródott nyílveszőkön. Szomjúságát oltandó vizet kért Ardzsunától, aki tudta, hogy Bhísma közönséges vizet nem venne magához, ezért nyilával vizet fakasztott a földből, s e forrásvízzel csillapította Bhísma szomját. Az így keletkezett medence a zarándokok kedvelt látogató helye, mert ennek vize is megadja az összes zarándokhely áldását.7. Dajalpur falva a Kuruksétrai-tótól néhány kilométerre délre fekszik, ahol a Vaiszakhi- és Duhszéra-ünnepségeket tartják, a szintén Ardzsuna által ezúttal a lovainak fakasztott víz partján.

8. A Dzsjótszár-tó (Fényözön-tó) háromszáz méter hosszú és százötven méter széles, partján egy öreg banjan-fa áll, melyről úgy tartják, már a csata idején is itt állt. A fára tömördek fogadalmi szalagot kötnek az idelátogató zarándokok, akik vizet áldoznak a halhatatlan banjan-fának és elismélik vagy meghallgatják a Bhagavad-gítá versei. A fa alatt egy finom márványszobor azt a pillanatot mutatja be, amikor Krsna a harci kocsin Ardzsunát oktatja a bölcsességre. 9. A hindu és szikh zarándokhelyek mellett muszlim emlékhelyeket is találunk Kuruksétrán. Csheli sejk, a misztikus szúfi szent márvány síremlékét több bégum és szent ember sírja övezi. A közelben áll a mogul időkbeli való szeráj, ami fontos muszlim zarándokhely. Itt áll többek között a Cshini mecset, ami a muszlim építészet ékes példája. Kuruksétra tehát India főbb vallási mozgalmi számára egyaránt nagyra becsült szent zarándokhely, ami a meglévő különbözőségeket a mélyben mégis összekötő hasonlóságok jó példája. Érdemes megemlíteni a Kuruksétrai Krsna múzeumot, amely helytörténeti, valamint a Krsna kultusszal kapcsolatos emlékeket gyűjt. Kuruksétrától nyugatra fekszik Pehowa városa, ami szintén jelentős zarándokhely, lévén Prthu király itt mutatta be őseinek szóló áldozatait, és Visvamitra is itt világosodott meg. Jajáti király is itt végzett áldozatot, melynek során a víz tejjé, tisztított vajjá és mézzé változott. Parasuráma áldozóhelye is itt volt, de Brhaszpati is itt meditált. Vasiztha nagy bölcs remetetanyája is itt állt, sőt, úgy tartják, Brahmá itt teremtette meg a Föld bolygót. Paríksit fia, Dzsanamédzsaja király itt szervezte kígyópusztító áldozatát.